

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XXV): aromânul Ioan Bechnitz
„spirit universal” al Ardealului - Eminescu ... mai prejos de Bechnitz!
- lui i se datorează conduita politică a ziarului!

Prin cultură la putere!

Ioan Bechnitz
1848-1898
Bechnitz

În ceea ce privește cultura generală (Bechnitz) era mai presus de toți intelectualii români cu care am avut parte să lucrez împreună ...

un debut strălucit în Heidelberg Zeitung

Tribuna ziar redactat cu inima curată

Eminescu era însă-n toate privințele mai prejos de Bechnitz dragoste pentru școală și pentru cultură la români!

Mihai Eminescu
la 16 ani
1850
1889

Mitropolitul Șaguna mentorul primei generații de tribuniști
sagunism - tribunism - samănătorism

În prefața lucrării „Aromânii-Istorie. Limbă. Destin.” (1996), G. Castellan scria: «Matei Cazacu, istoric al Balcanilor ..., tratează subtil și cu precizie vestul Peninsulei și aduce o lămurire nouă despre fenomenul „frontierei militare” - **Militärgrenze** - între creștini și „păgâni”. Neagu Djuvara manifestă remarcabile talente de detectiv pentru a regăsi pista dispăruților din Moskopoli (...) și-i urmărește până la Viena unde, prin favoare imperială, devin baroni austrieci; sau în Transilvania, unde devin purtătorii de cuvânt ai românilor, ca **episcopul Șaguna**, (...)». Mitropolitul Șaguna a fost mentorul primei generații de tribuniști, mișcarea șagunistă fiind reformistă, principala direcție fiind refacerea unității culturale și spirituale a românilor din Ardeal, într-un climat de legalitate și fidelitate față de dinastia habsburgică și Austria.

Între marile familii de aromâni, prezentăm familia lui Antoniu Bechnitz; tatăl tribunistului Ioan Bechnitz care «provenea dintr-o familie de macedoromâni, era mare negustor, făcea parte din anturajul lui Andrei Șaguna. Animator cultural, membru fondator al Astei și primul ei casier (1881). Mama, Ana, născută Densu, era fiica unor oameni cu stare materială bună din Lipova». Din lucrarea „Publiciști precursori ai Marii Uniri” reproducem fragmente din capitolul «**Ioan Bechnitz, „spirit universal” al Ardealului**. 1. S-a născut la 14 ianuarie 1848, Sibiu. Școala primară și liceul – la Sibiu, universitatea la Viena (...), apoi la Heidelberg și Leipzig unde urmează dreptul și filozofia. La Sibiu, pune bazele unui cenaclu al adeptilor „**Junimii**” și al programului

antietimologist al „**Convorbirilor literare**” (1871) și se numără printre animatorii culturali. Poliglot, Bibliofil însemnat. Moare în septembrie, 1898, la Sibiu».

Ioan Slavici scria: «„În ceea ce privește cultura generală (Bechnitz) era mai presus de toți intelectualii români cu care am avut parte să lucrez împreună”. (...) Ioan Bechnitz e omul celor mulți necunoscuți, care în Ardeal a pornit mișcarea pentru unitatea culturală a poporului român și a condus-o timp îndelungat cu pricepere și râvnă neistovită». Încercând „să dovedim că Ioan Bechnitz merită din plin recunoștința noastră” S. Vasilescu prezintă în subcap.

„**1.Omul**” Bechnitz: «„Aproape tot ceea ce știm – și e de regretat că nu știm mai mult – despre rolul lui Bechnitz la Tribuna – (dar nu numai la Tribuna) datorăm lui Slavici. (...) Datorită educației primite acasă, în școli și în preajma învățăceilor lui Șaguna, cunoștea mai multe limbi: pe lângă română, maghiară și germană, citea în engleză, franceză și italiană. Era la curent cu tot ceea ce se întâmpla în domeniul cultural-artistic și politic din Europa. Se pricepea – spune Slavici – la muzică și arte plastice. Tatăl său fiind bogat (era mare negustor), Bechnitz a sprijinit material „**Tribuna**”, la tipografie, la cumpărarea hârtiei pentru tipar. Nu făcea paradă de calitățile lui. De aici și dragostea și respectul cu care era înconjurat. Poate și această concluzie a lui Slavici. „Adevărul este că între cititorii „**Tribunei**” nu erau decît de tot puțini care știau că trăiește la Sibiu și un oarecare Bechnitz, care de dimineața pînă seara aleargă mereu și ostănește pentru ca românii din monarhia habsburgică să aibă un **ziar redactat, vorba lui, cu inima curată**”. Și o altă concluzie, de data aceasta a lui I. Breazu, referitoare tot la perioada „**tribunistă**” din viața lui Bechnitz: „**Simțul lui politic era apoi atît de sigur, căci după amintirile aceluiasi prieten, lui i se datorează conduita politică inițială a ziarului, precum și lămurirea ei în multe împrejurări delicate**”.

2. Debutul publicistic. Debutul lui Ioan Bechnitz în ziaristică – un debut strălucit – a avut loc în paginile ziarului „**Heidelberg Zeitung**” pe cînd era student în orașul atît de binecunoscut pentru școlile lui superioare. Cum a ajuns să scrie la „**Heidelberg Zeitung**”? Unul dintre profesorii săi, W. Watterbach, nume de referință în epocă, conferențiind despre sașii din Transilvania, a făcut (se pare în necunoștință de cauză) aprecieri negative, uneori jignitoare la adresa românilor transilvăneni, mai ales atunci cînd era vorba de continuitate și despre majoritatea lor etnică. Citind în paginile ziarului numit o dare de seamă asupra cuvîntării profesorului său, tînărul român a cerut redacției să-i publice un răspuns-replică. Redacția i-a îndeplinit dorința și a acceptat articolul. Dovedind remarcabile cunoștințe istorice și politice, Bechnitz a combătut viguros afirmațiile lui W.W. Făcînd incursiuni în politica națională a românilor transilvăneni și a situației acestora în anii dualismului austro-ungar, arăta, printre altele, ce succese poate obține un popor, dotat nativ, dacă se bucură de libertate. Avînd unele drepturi, cucerite prin Revoluția de la 1848-9, transilvănenii au făcut dovada calităților lor intelectuale-culturale. Printre altele, Bechnitz arăta că atunci, în 1869, românii aveau în parlamentul pestan cel mai mare număr de deputați tritrați (n.a. aproape toți erau juriști). **Deci dragoste pentru școală și pentru cultură la români!** La acei români, pe care profesorul german, necunoscîndu-i decît din surse istorice mincinoase, dușmănoase lor, îi jignise. Redacția ziarului german publică un alt articol al profesorului, unde erau recunoscute greșelile și regretate jignirile. Articolul era însoțit de o notă redacțională cu scuzele de rigoare. **Ce a urmat?** Toată intelectualitatea românească a îndrăgît numele lui Ioan Bechnitz. Presa îi reproduce articolul,

ASTRA îl sărbătorește oficial, Zaharia Boiu, una din personalitățile transilvănene ale momentului, publică o scrisoare de felicitare care se încheie astfel: „**Un popor ai cărui fii simt și cugetă astfel are un viitor**”. Și Blajul catolic îl sărbătorește pe tânărul ortodox (...)

3. La Viena. Când Mihai Eminescu sosește în capitala Austriei, în toamna anului 1869, Bechnitz se afla acolo, printre studenți. Cei doi se împrietenesc, ultimul purtând respect celui care, în dese discuții, îi clarifica părerile în legătură cu modul desfășurării luptei pentru unitatea culturală a românilor. Tot în 1869, sosește la Viena și Ioan Slavici, la studii universitare. Se împrietenește cu ceilalți doi, iar discuțiile pe teme politice și culturale devin și mai interesante. Să-l lăsăm pe Slavici să ne vorbească despre perioada vieneză a celor trei mari viitori luptători pentru drepturile românilor asupriți. Mai întâi despre prima lor întâlnire: „Cîteodată (n.a.: Eminescu) se plimba, printre lecțiuni, pe coridor, cu alți tineri atunci mie necunoscuți. Erau Toader Nica și Ioan Bechnitz, Ioniță Bumbac ori vreun alt bucovinean”. Apoi: „Simțindu-mă lipsit de învățătură și neajutorat sufletește, aveam chiar dintru început un adevărat cult pentru dîșii și cea mai mare mulțumire a vieții mele era să mă luminez trăgînd cu urechea cînd ei steteau de vorbă. Doi oameni cu desăvîrșire deosebiți și cu toate aceste foarte înrudiți sufletește”. Bechnitz era mai mare decît Eminescu cu doi ani și își făcuse studiile secundare în cele mai bune condiții, apoi urmas, aflăm de la Slavici, „patru semestre cursuri universitare, nu spre a se pregăti pentru vreo carieră, **ci din slăbiciune pentru știință și pentru artă**”. Dacă ținem cont de aceste spuse parcă ne vine mai ușor să înțelegem acea afirmație a lui Slavici care de decenii indignează pe unii: „El – Eminescu adică – era însă-n toate privințele mai prejos de Bechnitz”. Să nu uităm însă următoarea afirmație a lui Slavici pusă doar la două trei rînduri distanță de prima. „Era însă un lucru în privința căruia Eminescu și eu puteam să-l socotim pe Bechnitz mai prejos de noi” (...) „**Noi amîndoi dar, Eminescu și eu, cunoșteam poporul nostru din propria noastră intuițiune, și lui Bechnitz îi plăcea să spună că ține să ne exploateze**”».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxv-aromanul-ioan-bechnitz-spirit-universal-al-ardealului-eminescu--mai-prejos-de-bechnitz-lui-i-se-datoreaza-conduita-politica-a-ziarului-144872.html>

În: Tribuna, 23 iunie 2019